

USKONTO JA NYKYAIKA

Pekka Ervastin esitelmä 15.9.1929

(Pikakirjoittanut K. Krohn)

Arvoisat ja rakkaat kuulijani. Ruusu-Ristin älyllis-henkinen teosofinen työ aloittaa nyt taas uutta toimintakauttaan ja sentähden minun iloni on lausua teidät kaikki tervetulleiksi tähän meidän ensimmäiseen julkiseen tilaisuuteemme.

Tähän Ruusu-Risti -työhön kuuluu yhtenä osana allekirjoittaneen luennot, sunnuntailuennot ja minä melkein ihmettelen, itse ajattelin sitä seikkaa äsken, että ensi tammikuussa on kulunut 33 vuotta siitä, kun tammikuussa vuonna 1897 aloitin näitä sunnuntailuentoja. Silloin pidin niitä ensin ruotsin kielellä ja vaatimattomassa ympäristössä, mutta vähitellen suomen kielellä, vähitellen enemmän julkisina ja sitten täysijulkisina. Nyt on näin pitkä aika kulunut ja yhä minun on suotu vielä tällä tavalla puhua siitä elämänymmärryksestä, joka on minulle kallis ja joka on minun henkeäni ja sieluani vahvistanut, mutta kuitenkin suurella sydämen vavistuksella aina aloitan näitä luentoja, sillä mitä minulla olisi antamista ja millä minä voisin teitä kaikkia palvella, olisi parempi auttaja takana ja ellen olisi varma siitä, että te kaikki, jotka kokoonnutte näin näitä minun sanojani kuuntelemaan, että te kaikki olette sydämessänne totuudenetsijöitä, sillä sitä vartenhan me kokoonnumme näihin luontoihin, että yhteisvoimin etsisimme totuutta, että nostaisimme sielumme Jumalan luo, käyttääksemme vanhaa tuttua sananpartta, kohottaisimme mieleemme ja sielumme ylöspäin taivasta kohti. Kun me tällä tavalla yhdessä teemme silloin meidän sisäiset silmämme ehkä hiukkasan verran menevät auki, niin että voimme nähdä taivaallista totuutta. Sentähden nämäkin meidän esitelmämme ovat todella meidän esitelmiämme. Ne ovat meidän yhteistä työtämme siinä määrin

kuin me yhdessä halajamme totuutta, siinä määrin myöskin silloin minulle – niiden kykyjeni rajoittamana, joita minulla tietysti on – niin minäkin osaan silloin tuoda esiin niitä asioita, jotka voivat olla meille tärkeitä ja kalliita.

Näin luentokauden alussa on tapana yleensä ollut vähäisen kysyä itseltämme, mikä se on tämä meidän Ruusu-Risti -työmme ja tämä meidän maailmankatsomuksemme? Onko se jotain turhaa, onko se jotain semmoista, jota me voimme olla ilmankin, vai onko se jotain oleellista ja tärkeätä? Onko tämä meidän elämänymmärryksemme, meidänkin vähäpätöinen Ruusu-Risti -työmme jollakin tavalla tärkeä? Onko se jostain merkityksestä? Tämä on tärkeä kysymys ja sentähden on mielestäni luonnollista, että koetamme keskittyä tähän kysymykseen. Koetamme ensiksi vähän katsella tätä elämänymmärrystä, katsella sitä siltä kannalta, missä määrin se on meille avuksi meidän elämässämme, missä määrin se on jotakin, jonka tulee kuulua meidän jokapäiväiseen elämäämme, eikä suinkaan ole mitään n.s. sunnuntaihartautta.

Meidän aikanamme voi kuulla välistä sanottavan, että kaikki uskonto – ja onhan meidän hartautemme tavallaan uskonnollista elämää – että koko uskonto on turhaa. Se on jotakin ollutta ja mennyttä. Se on semmoista elähtänyttä, vanhaa, johon ihmiskunta ennen saattoi tyytyä ja joka oli ennen ihmiskunnalle tarpeen, mutta nyt varsinkin maailmansodan jälkeen on kaikki muuttunut. Eivät ihmiset enää kaipaa mitään uskontoa. Jos me katselemme ihmisten elämää nykyaikana, niin me näemme kuinka ihmiset ovat levottomia, kuinka he ajattelevat ja etsivät, ja kuinka he hakevat tyydytystä ja lohdutusta elämässä kaikenlaisia huvituksia ja nautinnoita pikemmin kuin uskonnosta. Eivät ihmiset juokse uskonnollisissa kokouksissa läheskään niin paljon kuin he käyvät esim. elävissä kuvissa. Näin huomauttavat monet ja kuka ties siinä on jonkun verran perää.

Minä omasta puolestani olen huomaavinani jotain päinvastaista. Minusta tuntuu aivan, niinkuin pitäisi sanoa, että

meidän nykyinen ihmiskuntamme, meidän tämä nuori polvemme, joka kasvoi maailmansodan aikana, meidän tämä ihmiskuntamme ei tosiaankaan enää kaipaa uskontoa tai uskoa semmoisessa merkityksessä, jota tahtoisin nimittää sokeaksi uskoksi. Meidän ihmisemme eivät kaipaa enää sokeata uskoa, vaan mitä he kaipaavat? He kaipaavat uskoa kyllä. He kaipaavat semmoista suhdetta, semmoista uskonnollista suhdetta elämään, joka perustuu heidän itsensä käsittämään, älyämään ja melkeinpä voisin sanoa, tietämään totuuteen. He eivät tahtoisi umpimähkään ja sokeasti uskoa. He eivät tahtoisi kulkea umpimähkään, kulkea jonkun jäljissä ja antaa sokean taluttaa sokeata. He tahtoisivat ymmärtää ja nähdä miten asiat ovat ja he tahtoisivat tietää ja tuntea sen totuuden, johon he voivat uskoa. Tämä on mielestäni erikoinen piirre meidän ajanamme. Se tietysti tekee ihmiset levottomiksi, hirmuisen levottomiksi, sekä nuoret, että vanhat.

Me näemme kuinka nuorten ihmisten parissa on paljon suorastaan tuommoista väsymystä elämään. He eivät tiedä oikein mikä heitä vaivaa. He tuntevat vaan, että kaikki on vähän yksitoikkoista, kaikki on hieman ikävää, kaikki on semmoista aina ja alati uudistuvaa, jossa he eivät huomaa mitään syvempää kauneutta ja korkeampaa sisältöä. Monet, monet nuoret, senhän me olemme nähneet täällä Suomessa, voivat riistää itseltään hengen vain sentakia, että elämä on heille liian vaikeata ja liian raskasta. Ulkomailla tämä on ehkä vielä tavallisempaa. Siellähän saattaa olla tuhansia itsemurhatapauksia vuodessa, yhdessä valtakunnassa. Nuorten ja myöskin vanhempien ihmisten levottomuus ja tyytymättömyys on huomioonotettava ilmiö. Se riippuu vain siitä, että ihmisellä on yksi ainoa kaipuu, totuuden kaipuu ja onnen kaipuu. Jokaisen ihmisen sielun syvimässä elää autuuden ja onnen ja voimme sanoa totuuden kaipuu. Jos keneltä ihmiseltä tahansa kysymme, mitä hän syvimmin kaipaa, niin hän tietysti sanoo kaipaavansa semmoista harmoniaa, rauhaa, onnea ja autuutta, joka tekisi, että hän olisi valmis

elämään vaikka ikuisesti. Sitähän ihmiset kaipaavat. Tietysti useimmat ihmiset eivät ollenkaan huomaa, että heidän kaipuunsa on niin syvä, että se on todellista, jumalallista autuutta ja onnea, jotain iankaikkista rauhaa, vaan tavallisesti ihmiset sanovat itselleen: Minä kaipaon onnea ja he selittävät itselleen minkälainen se heidän onnensa on. Jotkut ihmiset, totuudenetsijät sanovat itselleen: Minä en välitä onnesta, en ollenkaan omasta onnestani, en ollenkaan persoonallisesta onnesta. On yhdentekevää minulle olenko onnellinen tai onneton, kunhan vain pääsisin totuuden tietoon. On muutamia ihmisiä siis, jotka kaipaavat totuutta ylinnä kaikkea, mutta tietysti, jos he löytäisivät tuon totuuden, jota he kaipaavat niin silloinhan he samalla tulisivat onnellisiksi. He saavuttaisivat sen rauhan, jota he nyt kaipaavat.

Voimme siis käytännöllisesti sanoa, että ihmiset aina kaipaavat onnea, autuutta, rauhaa, iankaikkisesti. Sentähden he ovat levottomia, elävät tyytymättöminä ja onnettomina, kun kaikki minkä he saavuttavat elämässä on haihtuvaa ja pettävää laatua, kun ei mikään näy oikeastaan tyydyttävän. Emme koskaan saa sitä mitä olemme toivoneet. Kun me olemme toivoneet jotain ihanaa, onnellista ja hyvää elämässä, niin kun se tulee toteutetuksi, niin ei se sittenkään ole semmoista kuin kaipasimme. Sentähden ikävä on aina sielussamme. Se ikävä uudistuu aina kaikkien saavutusten perästä. Ennenkuin ihminen löytää Jumalan, niin se ikävä uudistuu. Sentähden me alati kaipaamme ja sentähden on niin luonnollista, kun ajattelemme menneitä aikoja, kun ajattelemme uskontoja, kirkkoja ja lahkoja, kun muistamme, ne aina sanovat ihmisille ja lohduttavat heitä sillä tavalla, että onni ja rauha on saavutettavissa vasta kuoleman jälkeen. Se on saavutetaan sen jälkeen, kun ihminen uskossa kuolee ja tulee taivaaseen. Tällä tavalla uskonnot selittävät, ja me voimme tämän hyvin ymmärtää. Mutta kuinka tämä sitten on? Kun kuulemme jonkun kauniin kappaleen, kun kuulemme laulua laulettavan tai soitettavan tai näemme ihanan auringonlaskun

kesällä, niin silloinhan sielussamme herää tuo ihmeellinen kauneuden kaipuu. Emme itsekään tiedä, mitä me ikävoimme, mitä ihmeellistä kauneutta me ikävoimme, mitä ihmeellistä sopusuhtaista elämää, rakkautta, vaikkapa vaan kahden ihmisen rakkautta, joka todella todistaisi meille, että onnea ja autuutta on olemassa. Mitä me kaipaamme? Se on ihmeellistä se ikävä ja kaipuu. Jokaisessa ihmisessä se herää, kun joudumme kosketuksiin kauneuden kanssa, kun kauneus saa meidän sielumme kielet värähtelemään. Me voimme hyvin ymmärtää semmoisena hetkenä kuinka ennen saatettiin hyvällä syyllä vedota siihen, että tämä ikävä tulee täytetyksi kuoleman jälkeen. Mutta me emme voi sanoa mitään semmoista itsellemme. Me emme voi lohduttaa itseämme millään semmoisella uskolla, vaan me ajattelemme syvemmälle ja me tahdomme tunkea näiden probleemien läpi ja me tahdomme päästä tuon ikävän päähän, perustaan. Me tahdomme saada tuon ikävän täytetyksi. Me emme tahdo ainoataan heittäytyä runolliseen haaveiluun ja sanoa jonkunlaisessa sunnuntaihartaudessa: Kuoleman jälkeen sitten! Me olemme nyt varsinkin maailmansodan jälkeen todellisuuden ihmisiä. Me tahdomme tehdä jotakin ja me tahdomme nähdä jotakin ja tietää jotakin ja me tahdomme saavuttaa sen mitä me kaipaamme ja ikävöimme, ei sitten joskus kaukaisessa olemattomassa tulevaisuudessa, vaan me tahdomme tietää totuuden nyt! – Jos me ikävoimme Jumalaa syvimmissämme, niin me tahdomme saada Jumalan nyt! Se on meidän inhimillinen saavutuksemme, voisin sanoa, nyt juuri viime aikoina.

Ihmeellistä kyllä, niin juuri tuossa tunnelmassa, jota olen huomaavinani ympärilläni, huomaan itseni. Nuoruudessani minulla oli tällaisia tunnelmia, joita on juuri nykyajan ihmisellä. He eivät kyllä aina itse sitä tiedä. Kaikki eivät osaa sanoa itselleen, että minä kaipaen totuutta ja Jumalaa. He eivät osaa sitä sanoa. Mutta on ihmisiä, jotka osaavat. Monet ovat tästä selvillä ja toisia voi saada ymmärtämään mitä he oikeastaan kaipaavat.

Me elämme tietysti hieman uskonottomassa ajassa, sillä me olemme hyljänneet vanhan sokean uskon. Meidän mielestämme tuo on kaikki lastenkamarisatua. Meitä ei voi tyydyttää kertomukset, jotka tuntuvat järjettömiltä, vaan me kaipaamme jotain tieteellisyyttä. Me kaipaamme realistista pohjaa kaikille uskomuksillemme ja me tahdomme, että jos me jotain uskomme, niin meidän täytyy tietää mihin me uskomme.

Sentähden me kysymme. Sentähden me juuri tässä ruusu-ristiläisinä kysymme, jos nimittäin niin on, että uskonnossa, totuudessa eli uskonnossa on se kaikista tärkein asia, se keskeinen asia, jonka ympärille kaikki kiertyy, jos niin on, niin me kysymme: Onko meidän mahdollista tietää mitään tuosta totuudesta tai tuosta Jumalasta? Voiko ihminen tietää mitään Jumalasta? Me vastaamme silloin: Voi. Sehän se juuri on. Ihminen voi tietää. Ihminen voi päästä tietoon totuudesta. Ihminen voi oppia tuntemaan Jumalan. Muuten ei millään olisi mitään merkitystä.

Silloin kun me tämän ymmärrämme, että meidän ihmisten on mahdollista päästä tietoon Jumalasta eli totuudesta, päästä tietoon itse elämästä, siitä mitä elämä on kuinka elämä on elettävä, silloin me samalla ymmärrämme, että semmoinen asia ei voi olla meille mitenkään vieras, se ei voi olla ulkopuolella meidän jokapäiväistä elämäämme. Jos me tiedämme ja tunnemme elämän, jos me tunnemme Jumalan, joka on itse elämä, jos me tunnemme totuuden, joka on itse elämä, silloin me myöskin tiedämme elävämme ja tiedämme mitä varten elämme ja silloin me myöskin elämme Jumalaa joka hetki, silloin meidän jumaltietomme ei suinkaan ole ulkopuolella jokapäiväistä elämäämme, vaan sen sisällä. Se on meidän elämämme, jokapäiväisen elämämme sisältö. Sentähden me nyt siis kysymme: Voimmeko tietää mitään Jumalasta? Tiedämmekö hänestä yleensä mitään?

Ensinnäkin, ja sen sanovat kaikki tiedemiehet, ja kaikki ajattelevat ihmiset, he sanovat ensin näin: Mehän tiedämme

ainoastaan sen mikä meihin astuu meidän aistimiemme kautta, mikä meidän tajuntaamme tulee aistimien kautta. Me havaitsemme elämää aistimien välityksellä. Siitähän koko tietoisuudemme tulee. Tietomme tulee silloin korvien ja kaikkien muiden aistimien kautta. Me olemme tällaisessa salissa ja me havaitsemme, että katto on vähän punertavan siniseksi maalattu, me havaitsemme, että täällä on kaksi kynttilänjalkaa ja molemmissa on seitsemän kynttilää. Aistimemme sanovat myöskin, että nyt on päivä. Aurinko paistaa. Mutta mitenkä on? Emmekö tiedä mitään muuta? Tiedämme myöskin semmoista, jonka me ymmärrämme oikeaksi johtopäätöksien avulla. Aistillisten havaintojemme perusteella me tiedämme, että nyt on päivä, mutta me tiedämme myöskin, että niin ja niin monen tunnin perästä on yö. Tämä tieto perustuu siis vanhoihin aistillisiin havaintoihin. Se on kuitenkin johtopäätösten avulla saavutettua tietoa. Me voimme aivan varmasti sanoa tietävämme, että yö seuraa päivää, vaikka nyt havaitsemme tällä hetkellä, että on päivä. Me voimme profetoida, me voimme tietää ja me olemme aivan varmoja siitä. Kaikki nämä tietomme perustuvat aistillisiin havaintoihin ja aistillisiin havaintoihin perustuu monenlaista tietoa.

Tiedämme, että nykyaikana on todistettu paljon semmoista, jota ei näillä tavallisilla aisteilla voi havaita. On esim. todistettu, että on olemassa selvänäköisiä ilmiöitä. Joku ihminen voi selvänäköisesti nähdä sanokaamme seinien läpi ja läpi aikojen. Tämä on silloin saatu kokemuksien kautta todistetuksi. Me olemme kuulleet tuon henkilön kertovan jotain ja me olemme sitten saneet hänen sanansa todistetuksi, me olemme tulleet vakuutetuiksi siitä, että selvänäköisyyttä on olemassa. Me itse emme ole selvänäköisiä ja me emme osaa sitä kokeellisesti todistaa itsellemme, mutta me olemme johtopäätöksien avulla tulleet siitä vakuutetuiksi. Taas semmoinen, jolla itsellään on selvänäköinen kyky, on voinut kertoa meille, että hän näkee toisiin maailmoihin. Hän voi nähdä toisenlaisia olosuhteita,

toisenlaisia maailmoita. Hän ei näe ainoastaan tätä fyysillistä maailmaa, mutta muitakin maailmoita. Hänellä on siis tietoa, aistillisesti saavutettua tietoa enemmän kuin meillä, joilla ei ole näitä aisteja. Hän voi siis sanoa tietävänsä paljon semmoista, jota me emme tiedä.

Mutta kysymyshän ei ole tästä, kysymys ei ole siitä, että meidän tietomäärämme laajentuisi kuinka paljon tahansa. Se on luonnollista. Meidän tietomäärämme laajentuu päivä päivältä. Kun muutama vuosisata sitten tieteellinen tutkimus alkoi täällä Euroopassa, niin silloinhan alkoi uusi kausi meidän ihmiskunnassamme. Meidän tietomäärämme on suuremmoisesti laajentunut ja me tiedämme hirmuisen paljon asioita nyt, paljon enemmän kuin joku keskiajan piispa tai paavi. Mutta kysymys ei ole siitä. Kysymys on siitä voiko ihminen tietää mitään Jumalasta? Oppiiko hän näillä aistillisilla havainnoillaan jotakin Jumalasta? Jos hän oppii jotain, niin hän voi oppia korkeintaan johtopäätöksien avulla. Koska asiat ovat noin ja noin, koska kaikki luonnossa on erinomaisen viisaasti järjestetty, koska meidän ruumiimme on taideteos, jota tutkimalla pääsee mitä salaperäisempien luonnonlakien tuntemiseen, niin täytyy tietysti se järki, joka on kaiken takana, joka on kaiken tämän järjestänyt, se järki täytyy tietysti olla Jumala. Niinhän me kyllä johtopäätöksien avulla voimme päästä jonkunlaiseen varmuuteen ja tietoon, mutta onko se vielä sitä tietoa, jota me todella kaipaamme? Voimmeko me tyytyä ainoastaan semmoiseen johtopäätöksien avulla saavutettuun tietoon, silloin kun on kysymys Jumalasta ja totuudesta? Ei. Tämän kaikki olemme huomanneet sekä itsestämme että toisista. Tämä on meille selviö. Ihmisen pitää saavuttaa jotain kiinteämpää, läheisempää tietoa.

Jos ihminen todella voi päästä tietoon Jumalasta, täytyy hänen tietonsa olla niin lähellä häntä, niin päivänselvää, niin kokemusta täynnä, niin joka hetki tunnettua, että hän ei voi mitenkään sitä epäillä. Muutoinhan meidän aina täytyisi istua miettimään minkä nojalla Jumala nyt taas on ja sehän olisi kovin

pitkällistä ja vaivalloista. Eihän ihminen sitä jaksaisi montakaan kertaa tehdä. Tietystihän se on hyvä harjoitus ja välttämätöntä, mutta tieto, jota ihminen kaipaa, on välitön tieto Jumalasta. Voiko hän semmoista tietoa saada?

Voi, sillä hänellä se tieto on. Millä tavalla jokainen meistä tietää olevansa? Sen nojalla, että me katselemme ympärillemme ja näemme, että tuossa on seitsemän kynttilää ja tuossa on semmoinen sali, sen nojallako me siis olemme olemassa? Ei suinkaan. Eihän olisi mahdollistakaan tehdä tuo havainto, että kynttilänjalka ja sali, jos ei minua olisi jo olemassa. Ennenkuin voi tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä täytyy minun olla vakuutettu siitä, että itse olen. Minä olen aivan siinä mukana. Minä aivan tiedän ja tunnen, että itsestäni en pääse irti, itsestäni en pääse irti, vaikka minä kuinka riisuisin itseni. Minä leikkaan sormet poikki ja käden poikki ja jalat poikki, minä leikkaan mitä tahansa, otan sydämeni ulos, hakkaan pääni ja annan aivojen juosta ulos, tätä kaikkea minä teen ja mitä se edellyttää? Se kaikki edellyttää, että minä olen ja minä tiedän olevani. En minä muuten voisi ajatella ollenkaan, että minä nyt elän ja nyt minä kuolen, nyt minä en enää ole olemassa, jolloin olisi varma siitä, että minä olen. Ihminen ei mitenkään pääse ulos omasta itsestään. Se on hänen syvin tietonsa ja tunteensa. Mitä tietämistä se on? Se on sitä tietämistä, jota sanotaan intuitioniksi tai sitä tietoa, jota nimitetään myöskin uskoksi. Uudessa Testamentissa sanotaan tietoa uskoksi eli pistikseksi. Kaikki on siinä mielessä uskoa, sillä jossain semmoisessa anatomisessa merkityksessä, että voisimme leikata rikki itsemme ja katsella, siinä merkityksessä meillä ei ole tietoa itsestämme. Kaikki mitä me osaamme leikata, sielumme koko sisällön osaamme panna eteemme, koko sielumme kaikkine tunteineen, ajatuksineen, haluineen, himoineen ja pyrkimyksineen ei ole me itse. Se on meidän sielumme sisältö, mutta se ei ole me itse. Ihminen itse jää kuin kaikkea tuota katselemaan. Ihminen jää salaisuuteen, subjekti meissä, aina saavuttamaton. (Sören Kirkegaard) Me

emme koskaan voi asettua ulkopuolelle itse subjektia. Me voimme asettua kuinka monen subjektin ulkopuolelle tahansa, mutta silloin me olemme aina samalla jossain toisessa korkeammassa subjektissa, josta me katselemme noita entisiä subjekteja objekteina, kohteina. Subjekti on aina se salaperäisyys, johon elämän välttämättömyydestä uskomme. Ihminen uskoo siihen sentähden, että hänen tietonsa siitä on niin syvä, se on paljon syvempi kuin mikään muu objektiivinen tieto. Kaikki muu tieto voi mennä. Kaiken tiedon voi todistaa vääräksi, mutta ei tätä sisäistä tietoa omasta subjektista, joka tieto silloin on myöskin toisella nimellä uskoa. Pistis. Se ei ole sokea usko. Se on tietoista uskoa, sillä me tiedämme sen. Me olemme sitä.

Subjekti meissä, tämä meidän itsemme, tämä meidän tietomme, uskomme, se on jotain tajuntaa. Se on tajunta. Rajoittaa me emme sitä osaa. Aivan jokapäiväinen järkemme sanoo meille, että aineellisuus se se on, joka on jaollista. Siinä tulee aika ja paikka kysymykseen. Siinä tulee äärettömyys aineessa, jos iankaikkisuuskin, jos ainekin on iankaikkisesti olemassa. Siinä on jaollisuus ja objektiivisuus, kaikki mikä on ilmennyt. Mutta tajunta. Siinä ei ole jaollista. Tajunta on ääretön ja iankaikkinen ja rajaton ja koska se ei sinään voi olla jaollinen ja jaoton, niin se on yksi. Siis se mikä on meidän takanamme, meidän subjektimme takana on ehdoton, jota ilman ei ole mitään ei mitään ole ja jonka ulkopuolella ei mitään ole, se ehdoton elämä, josta emme voi mitään tietää. Mehän emme voi mitään tietää meidän omasta sisäisestä itsestämmeäkään, meistä itsestämme subjekteina, mutta meidän subjektimme pohjautuu siihen ehdottomaan, siihen absoluuttiin, jota emme voi kieltää, josta emme voisi väitellä. Siis tuo ihmeellinen itse, elämän ehdoton absoluutti, se on varmasti olemassa. Se on ainoa mikä on varma. Meidän oma subjektimme ja se absoluutti, joka on meidän subjektimme, siinä ei tarvita mitään muuta kuin tietoa, joka on uskoa, joka on tietoa. Yhtä välttämättömästi kuin me uskomme, että itse olemme, yhtä välttämättömästi me myöskin

uskomme Jumalaan, Jumala sinä salaperäisyytenä, johon kaikki pohjautuu, jossa meidän subjektimme lepää.

Tämä tietysti on sanomattoman abstraktista ja meistä voi tuntua heti, että tuommoisesta Jumalasta ei ole meillä paljonkaan taikaa. Mutta muistakaamme, että tuommoisesta subjektista ei ole myöskään paljon aikaa. Me emme myöskään saata tuntea itseämme semmoisiksi ehdottomuuden pojiksi, semmoisiksi absoluuttisiksi subjekteiksi, jotka eivät ole mitään, jotka vain ovat, mutta eivät ole mitään. Me emme koskaan tunne itseämmekään semmoisiksi, vaan mehän aina rakennamme itsemme ympärille maailman. Me rakennamme sieluumme sisällön. Me ympäröimme henkemme joillain kauniilla kuvilla, maailmalla, mikrokosmoksella, jonka keskellä me asumme. Sen maailman keskellä me olemme subjektina ja maailma on objektina. Se on meidän ilmennyt maailmamme. Senhän me tunnemme, siinä me viihdymme ja siinä me elämme, siihen me olemme aina subjektin suhteessa. Mutta kuitenkin me juuri tätä nimitämme itseksemme. Se on tuo meidän maailmamme. Meistä tämä on niin kovin runollista kovin semmoista, joka sopisi taiteilijalle tai runoilijoille, joka aina kulkee hullun paratiisissa, joka aina kulkee sisäisissä maailmoissaan. Hän antaa romaaninsa henkilöiden keskustella itsekseen ja toiset ihmiset luulevat, että hän hullu. Jotkut ihmiset ovat niin hulluja, että uskovat kaikenlaiseen tuommoiseen. Mehän elämme tässä ulkonaisessa elämässä. Meillä on asioita milloin virastoissa, milloin kaupassa. Me kirjoitamme laskuja. Me keksimme ja annamme hyviä neuvoja, hoidamme sairaita ja puuhamme. Mehän elämme ulkopuolella itseämme. Mehän olisimme hulluja, jos me eläisimme keskellä paradiisia ja sisäistä maailmaa. Silloinhan ei olisi pitkä matka kammioon. Mutta nyt kun me syömme ja juomme, nyt kun meillä on alituisesti hommaa, niin me vapaudumme hulluudesta, me pääsemme liian vaikeista ajatuksista. Onko Jumala nyt siis tässä kaikessa? Huomatkaamme, se kaikki on kuitenkin meidän itseämme noin

sisäisesti. Me elämme mukana tässä ulkonaisessa elämässä, mutta jos me filosofisesti ajatellemme asiaa, niin me kyllä tietysti, meidän ruumiimme kyllä puuhaa kaikenlaisissa asioissa, tässä ulkonaisessa maailmassa, mutta ei se siitä ulkonaisesta maailmasta tietäisi mitään, jollei sillä olisi aisteja, jotka vievät tiedon tajuntaan. Ihminen aina elää sisässään. Hän elää kyllä aina omassa sielussaan, vaikka hän on keskellä puuhaa ulkonaisessa elämässä. Ei siinä ole mitään pahaa, eikä meidän tarvitse ollenkaan tulla mielenhäiriöön sentakia, että emme myönnä itsellemme tätä totuutta. Me emme voi elää muuta kuin omassa tajunnassamme. Me emme voi mennä oman itsemme ulkopuolelle ja meidän oma itsemme on tajuinen itse. Me emme elä ollenkaan, jos me emme ole tajuisia. Ajatelkaamme vaan, että menisimme virastoon ja istuisimme siellä ja tekisimme siellä kaikki koneellisesti, sitten tulisimme kotia ja sitten illalla kun meidän pitää mennä maata, me ajattelisimme: Mitä minä olen tänään tehnyt? Me huomaisimme kauhuksemme, ettemme muista mitään. Me emme ollenkaan ole olleet mukana. Mitä minä olen tehnyt, missä ollut? Jos vaan olisi niin, että ruumiimme toimittaisi näitä asioita ja me emme itse olisi ollenkaan mukana kaikessa, niin silloinhan meidän pitäisi sanoa illalla; että hukkaanhan koko tämä päivä on mennyt! Meidän täytyy olla sielussamme tajuisia, jotta voisimme ollenkaan tuntea elävämme. Meidän pitää tajuta pitkin päivää. Meidän täytyy havaita kaikkea. Silloin me elämme inhimillisinä, tajuina olentoina.

Me voimme nyt siis kysyä: Mikä se sitten tässä jokapäiväisessä elämässä, mikä tässä meidän puuhassamme ja näissä jokapäiväisissä kokemuksissamme on jumalallista elämää? Missä Jumala olisi siinä? Siihen lyhyesti vastaan: Jumala on meidän jokapäiväisessä elämässämme siinä määrin kuin me itse annamme Jumalan siinä olla. Meidän täytyy itse tuoda Jumala mukana jokapäiväiseen elämäämme. Jokapäiväinen elämä on aivan kuin toivotonta, ikuista kaipuuta ja

ikävää, ennenkuin me osaamme tuoda siihen Jumalan, ennenkuin me tiedämme mikä elämä on, niin että meidän elämämme on Jumalassa.

Voimmeko tietää mitään Jumalasta? Voimmeko tietää Jumalasta mitään sen enempää kuin se, minkä me tiedämme, kuin se, joka on meille välttämätöntä tietää, johon meidän olemassaolomme perustuu? Voimmeko tietää Jumalasta muuta kuin tuon absoluutin? Samalla tavalla kuin meidän elämämme on alituista elämistä maailmassa, joka on sisässämme, mutta ilmenneessä itssämme, samalla tavalla on myöskin Jumalasta mahdollista tietää enemmän. Jumalan ilmennys ilmenneessä Jumalassa. Sillä se absoluutti, josta emme tiedä mitään, se on ilmennyt maailmassa. Se on ilmennyt tässä suuressa olemassaolossa. Samalla tavalla kuin me olemme ilmenneet omassa sieluelämässämme, samalla tavalla on Jumala ilmennyt koko tässä suuressa olemassaolossa. Me, jotka olemme yhtä absoluutin kanssa olemme yhtä myöskin tämän ilmenneen Jumalan kanssa. Me olemme yhtä myöskin ilmenneen Jumalan kanssa ja me elämme siinä. Me elämme täällä ja näemme mikä olemassaolo on ja me näemme ilmenneen Jumalan tässä ilmenneessä maailmassa. Mitä me voimme tietää tästä ilmenneestä Jumalasta?

Siitä ilmenneestä Jumalasta me voimme tietää ainoastaan niin paljon kuin me hankimme itsellemme tietoa. Absoluutin me tiedämme ilman muuta. Ilmenneestä Jumalasta meidän täytyy hankkia tietoa. Meidän täytyy työn kautta päästä tietoon siitä. Tätä ilmennyttä Jumalaahan nimitetään Johanneksen evankeliumissa Logokseksi. Me tiedämme, että teosofisessa kirjallisuudessa myöskin sitä nimitetään Logokseksi. Salaisessa Opissa ilmennyttä Jumalaa nimitetään universaaliseksi Logokseksi. Se on koko avaruuden, koko olemassaolon täyttävä Logos, joka on yhtä absoluutin kanssa.

Mutta tämä Logos, sen sanovat kaikki uskonnot, kaikki vanhat viisaustiedot, on kolmiyhteinen. Ilmennyt jumala on

kolmiyhteinen. Kuinka me voimme sen tietää? Ensin meidän tulee kuunnella mitä ne, jotka tietävät, ovat siitä sanoneet, sitten meidän tulee itse pyrkiä eteenpäin. Ilmennyttä Jumalaa voimme tuntea ainoastaan siinä määrin kuin me pyrimme häntä tuntemaan. Meidän ei ole mahdoton päästä tietoon ilmenneestä Jumalasta, koska elämme ilmenneessä Jumalassa, koska olemme yhtä ilmenneen Jumalan kanssa. Me olemme absoluuttia, Jumala on absoluuttia, siis me olemme myöskin Jumalaa, ilmennyttä Jumalaa ja sentähden me voimme päästä siitä tietoon.

Uskonnoissa sanotaan siis, että Jumala on kolmiyhteinen. Tätä kolmiyhteyttä on kuvattu eri nimillä. Kristinuskossa puhutaan Isästä, Pojasta ja Pyhästä Hengestä. Toisissa uskonnoissa on taas toisenlaisia nimityksiä. Eräs nimitys, joka muistuu mieleeni, on vanha, hindulainen sana, indialainen nimitys, joka tavataan Veedalaisessa filosofiassa, Veedantassa. Tämä nimitys on Sattshidaananda. Tämä nimitys on erinomaisen sisältörikas. Tahdon tänään ainoastaan huomauttaa siitä, että viimeinen sana aananda merkitsee autuus, onni. Siis Jumalan, kolmiyhteisen Jumalan yhtenä nimenä on onni, autuus, vanhalla indialaisella kielellä. Kuinka sisältörikasta. Sehän heti viittaa siihen, mitä me kaikki ihmiset syvimmissä itsessämme kaipaamme. Onnea, autuutta. Nyt on Jumalan nimi onni, autuus. yhdessä aspektissaan ilmennyt Jumala on onni. Se on siis Jumalan onni. Houkutteleva nimi. Tästä kolmiyhteisestä Jumalasta, käyttämällä nimeä Sattshidaananda ja sitten vetoamalla Jeesus Kristukseen, tahdomme ensi sunnuntaina vähän puhua.